

การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ ตามการรับรู้ของพยาบาลและ
ผู้ป่วยเอดส์ ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย

Nursing Practices in Protection of AIDS Patients' Rights: Perception of Nurses and
Patients in University Hospitals

ชุลีกร แสนสบาย

Chuleekorn Saensabai

วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Nursing Science Thesis in Adult Nursing

Prince of Songkla University

2547

เลขที่ R.427.45	สงขล. 2547	ก.1
Bib Key 243299		
23 ก.ค. 2547		

ชื่อวิทยานิพนธ์	การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ ตามการรับรู้ของพยาบาล และผู้ป่วยเอดส์ ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย
ผู้เขียน	นางจุติกร แสนสบาย
สาขาวิชา	การพยาบาลผู้ใหญ่
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการรับรู้ของพยาบาลและผู้ป่วยเอดส์ต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย (2) เปรียบเทียบการรับรู้ของพยาบาลและผู้ป่วยเอดส์ต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย (3) ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลและผู้ป่วยเอดส์ที่ปฏิบัติงานและได้รับการรักษาในแผนกอายุรกรรมของโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 2 แห่ง จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามของชุดพยาบาลเท่ากับ 0.93 ชุดผู้ป่วยเอดส์เท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (independent t-test)

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลและผู้ป่วยเอดส์รับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.33$, $SD=0.39$, $\bar{x}=4.17$, $SD=0.34$ ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของพยาบาลและผู้ป่วยเอดส์ที่มีต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x}=2.16$, $SD=0.65$)

เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ของพยาบาลและผู้ป่วยเอดส์ตามรายชื่อของคำประกาศสิทธิของผู้ป่วยพบว่า พยาบาลรับรู้ว่ามีกรปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิต่อผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ข้อที่ 2 มากที่สุด (สิทธิที่จะได้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม ลัทธิการเมือง เพศ อายุ และลักษณะของความเจ็บป่วย) และอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.83$,

SD = 0.31) แต่พยาบาลรับรู้ว่าการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ข้อที่ 9 (สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของคนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอ ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น) น้อยที่สุดและอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, SD = 1.47) ส่วนผู้ป่วยเอดส์รับรู้ว่าการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ข้อที่ 8 (สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างครบถ้วน ในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการเป็นผู้ถูกทดลองในการทำวิจัยของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ) มากที่สุดและอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.64$, SD = 0.62) และรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิต่อผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ข้อที่ 5 (สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพที่เป็นผู้ให้บริการแก่ตน) น้อยที่สุดและอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, SD = 0.94)

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างพยาบาลและผู้ป่วยเอดส์ต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วยรายข้อพบว่า คำประกาศสิทธิของผู้ป่วยข้อที่ 2 (สิทธิที่จะได้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ) ข้อที่ 3 (สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอและเข้าใจ) ข้อที่ 4 (สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยทันที ตามความจำเป็นแก่กรณี) ข้อที่ 5 (สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพที่เป็นผู้ให้บริการแก่ตน) ข้อที่ 8 (สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยอย่างครบถ้วน ในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการเป็นผู้ถูกทดลองในการทำวิจัย) และข้อที่ 9 (สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของคนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอ) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พยาบาลรับรู้ปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ในด้านผู้ป่วยมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.74$, SD = 0.68) รองลงมาคือด้านระบบบริหาร และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.74$, SD = .87) แต่รับรู้ปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ในด้านพยาบาลน้อยที่สุด และอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 1.93$, SD = 0.68)

ผลการศึกษา สามารถนำไปพัฒนาและคงไว้ซึ่งแนวทางการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ลดปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเอดส์

Thesis Title Nursing Practices in Protection of AIDS Patients' Rights : Perception of Nurses and Patients in University Hospitals

Author Mrs. Chuleekorn Saensabai

Major Program Adult Nursing

Academic Year 2003

Abstract

This study aimed to describe nurses' and AIDS patients' perceptions of nursing practice in protection of AIDS patients' rights in university hospitals; compare the perception of nursing practice in protection of AIDS patients' rights between nurses and patients; and describe problems/obstacles to nursing practices in protection of AIDS patients' rights. Subjects comprised of 68 nurses and 69 AIDS patients. Nurses were selected by systematic sampling and 69 AIDS patients were selected by purposive sampling from medical units of two university hospitals. Questionnaires had a reliability of 0.93 (nurse) and of 0.83 (AIDS patient). Data were collected and analyzed by descriptive statistics and independent t-test.

The results revealed that both nurses and patients perceived that nurses has protected AIDS patients' rights in university hospitals at a high level ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.39$, $\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.34$, respectively). However, The difference between nurses and patients was statistically at level 0.05. Nurses rated the problem/obstacle to nursing practice in protection of AIDS patients' rights of nurses at a low level ($\bar{X} = 2.16$, $SD = 0.65$).

Regarding each item of the rights declaration, it was found that nurses gave the highest score on item 2 "the right to get service from health professionals without discrimination on economic status, race, nationality, religion, society, politic, gender, age, or illness status" ($\bar{X}=4.83$, $SD = 0.31$). Nurses perceived that nurses has acted based on item 9 "the right to obtain information about his/her own health care when requested" at a moderate level ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 1.47$). Patients perceived that nurses has acted based on item 8 "the rights to obtain complete information for making a decision to participate or withdraw from the research project performed by health profession" at a high level ($\bar{X} = 4.64$, $SD. = 0.62$) and that nurses acted in item 5 "the rights to know the name, surname and type of the health professionals who provides his/her

services” at a moderate level ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.94$). It was found that there were significant differences between nurses’ and patients’ perception on the rights declaration items 2, 3, 4, 5, 8, and 9 at the level .05.

Nurses identified AIDS patients and the administration system as highest problem/obstacle for their practices in protection of AIDS patients’ rights ($\bar{X} = 2.74$, $SD = 0.87$, $\bar{X} = 2.74$, $SD = 0.78$, respectively). Nurses themselves were identified as the lowest problem/obstacle for their practices on protection of AIDS patients’ rights ($\bar{X} = 1.93$, $SD = 0.68$)

The results of this study could be used to adjust the emphasis of patients’ rights protection and to overhaul problem/obstacles to nursing practice in protection of AIDS patients’ rights.